

The
Gaza Mono-Logues

ASHTAR Theatre
PALESTINE

De Gaza Monologen - Nederlandstalige versie

Inleiding

Op 7 oktober 2023 start een verhaal dat alle 'data' en 'gebeurtenissen' overstijgt. Dat verhaal gaat over de onvoorstelbare menselijke kost van de oorlog tegen burgers in Gaza - vooral kinderen. Maar het Palestijnse verhaal begint natuurlijk niet pas op 7 oktober.

De Gaza Monologen zijn stemmen van degenen die in politieke verhalen worden onderdrukt. Deze verzameling is niet zomaar een reeks verhalen, maar een oproep om de menselijkheid voorbij de cijfers te herkennen. Elke monoloog onthult de ontwrichte levens, verbrijzelde dromen en onvervulde mogelijkheden van Palestijnen die getroffen zijn door de aanhoudende genocide.

Ze vertellen over hun aspiraties en de hoop op een vreedzame toekomst. In deze herdruk herlezen we hun verhalen om de diepe impact van de oorlog op de burgers van Gaza te erkennen en om ons te herinneren dat achter elke statistiek een mens met een eigen verhaal schuilgaat.

De Gaza Monologen staan als een testament over veerkracht en hoop in tegenspoed en herinneren ons eraan dat elk individu dromen heeft, een leven dat het waard is om te leven. Ze herinneren ons aan een wereld die had kunnen zijn en aan het recht op een toekomst zonder bezetting.

ASHTAR Theater, 2023

1.

Ahmad El Ruzzi
Geboren in 1993
Al Wehda straat

Een vertaling van Astrid Haerens
Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Saar Van Gorp en Lore Baeten

Vóór de oorlog voelde Gaza als mijn tweede moeder. Haar grond was de warme borst waaraan ik kon liggen, haar hemel was even grenzeloos mijn dromen, en de zee waste al mijn zorgen weg. Vandaag daarentegen voelt deze plek als een ballingschap; het voelt niet meer als de plaats van mijn dromen.

Weet je waarom? Ik zal het je vertellen.

Tijdens de oorlog werd de belangrijkste elektriciteitspaal geraakt door een grote raket. Al mijn nonkels waren bij ons thuis toen de elektriciteit uitviel. Een andere lijn werkte nog, maar die bevond zich ver van ons huis. Ik ging naar onze buurman om hem om een verlengkabel te vragen zodat we ze konden aansluiten op die tweede lijn. Van zodra we op die andere lijn aangesloten waren en ons huis weer verlicht was, kwam onze buurman terug om de verlengkabel weer mee te nemen. Hij wilde zich ook op die lijn aansluiten, en wij zouden opnieuw zonder elektriciteit zitten. Er ontstond een ruzie van jewelste.

In tijden van oorlog denkt iedereen alleen maar aan zichzelf.

Zo waren er tijdens de oorlog veel mensen die twintig zakken bloem hadden en nooit gas tekort kwamen, terwijl anderen niet eens een stuk brood hadden. Ze vroegen hun burens om brood, maar zij wilden hen niets geven. De meeste mensen staken hun spullen achter slot en grendel en besloten om niks te delen, met niemand. Er waren ook andere, goede mensen, die wel behulpzaam waren.

Maar nu terug naar mijn verhaal. We wilden de verlengkabel niet teruggeven aan de buurman, ook al was die van hem. Het was toen dat ik ontdekte hoe gemeen we kunnen zijn. We werden hiervoor meteen gestraft: het huis naast het onze werd gebombardeerd en in tweeën gespleten, waarbij een helft van het huis op het onze terecht kwam. We vergaten de verlengkabel, de elektriciteit en al de rest. We namen mee wat we konden en liepen naar het huis van mijn nonkel, naast het stadspark.

Het huis van mijn nonkel staat dicht bij een overheidsgebouw. 's Avonds, bij de eerste schemering, begon men te zeggen dat dat gebouw gebombardeerd zou worden. Als het overheidsgebouw echt gebombardeerd zou worden, zou het huis van mijn nonkel ook verwoest kunnen worden. We zaten daar, niet wetende wat te doen of waar naartoe te gaan. Mijn vader probeerde ons gerust te stellen: "Geen zorgen, wees niet bang, er zal niets gebeuren." Zo bleven we tot middernacht zitten. Onophoudelijk sloegen raketten in en hoorden we explosies, en mijn vader bleef maar zeggen: "geen zorgen" en "wees niet bang",

tot hij plots riep: “Volg me! We gaan terug naar huis!” Hij begon te beven en al snel begonnen we allemaal met hem te beven. Mijn moeder begon te schreeuwen en met mijn nonkel was er al helemaal niets aan te vangen. Maar goed, midden in de nacht vluchtten we allemaal, wij en het gezin van mijn nonkel.

We renden terug naar ons huis en we konden niet geloven dat we thuis waren aangekomen. Tot op de dag van vandaag herinner ik me niet waar we toen hebben geslapen, of hoe. Het belangrijkste was dat we uit de buurt waren van dat overheidsgebouw. We ontdekten dat onze buurman de verlengkabel terug had genomen, dus brachten wij de nacht in het donker door, terwijl zijn huis verlicht was. Toen besepte ik pas dat de buurman gelijk had om zijn eigen verlengkabel terug te nemen.

Nadien kreeg mijn vader een obsessie met verlengkabels. Hij legde een voorraad aan van drie verlengkabels, zes gasflessen, twee elektrische kookpotten, twintig neonlichten, twintig pakken kaarsen, zes kartonnen dozen vol ingeblikt voedsel, tien pakken kabels, zes zaklantaarns en twee doosjes batterijen voor de radio. We leven in een oorlog en moeten voorzorgen nemen totdat God ons verlost.

Ikzelf begon een obsessie te krijgen die erger was dan alle andere: een obsessie die op zichzelf net zo groot was als die van alle anderen samen. Vóór de oorlog was ik vrijgevig, of misschien besepte ik niet wat de waarde was van dingen, want ik kon niet geloven dat er een dag zou komen waarop ik geen slok water kon drinken of geen stukje brood kon vinden. Daardoor werd ik na de oorlog erg spaarzaam met alles: ik doe amper suiker in mijn thee en wanneer ik een stuk brood neem, sta ik mezelf niet toe het helemaal op te eten. Ik verloor mijn eetlust en werd erg zuinig. Mijn vader zegt: “Ahmad, die heeft altijd zakgeld!” Natuurlijk, want ik spaar het, voor het geval er opnieuw oorlog uitbreekt!

Het voelt alsof ik getrouwd ben en tien kinderen heb. Ik ben bang van het leven, bang van alles, van de kleinste dingen: ik maak me altijd zorgen. Ik heb het gevoel dat Gaza op los zand staat. Elke waanzin die je je kan voorstellen, kan er zo gebeuren, in een oogwenk. Nochtans kunnen vele dromen er ook uitkomen. Het is een vreemde plek, niets is logisch hier.

China maakt een derde van de wereldbevolking uit. Die hele bevolking werkt en toch kunnen ze Gaza amper van genoeg schoenen en T-shirts voorzien. Alsof Gaza de hele wereld verslindt, terwijl de wereld haar aanvalt, en Gaza met opgeheven hoofd doet alsof er niks aan de hand is. Maar om eerlijk te zijn is er veel armoede, er zijn zelfs mensen die hun voedsel in het afval moeten zoeken.

De situatie wordt steeds erger, en het ergste is dat er niets gebeurt om dit te stoppen. Elke put heeft een bodem, behalve Gaza.

Ik droom ervan om één dag in vrijheid te leven, en ik denk dat dat niet eens zo'n grote droom is, maar hij is oh zo moeilijk waar te maken.

Mijn droom is ook om de Palestijnse verdeeldheid te beëindigen, een verdeeldheid die ons schizofreen maakt.

Ik ben moe van het denken, maar ik kan het niet stoppen. “De dienaar denkt en de Heer beheert.”

Nu zeg ik: vaarwel!

2.

Ahmad Taha

Geboren in 1996

Al Daraj

Een vertaling van Astrid Haerens

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Saar Van Gorp en Lore Baeten

Mijn hele leven dacht ik dat Gaza de grootste en mooiste stad ter wereld was, tot ik op een dag met mijn vader naar Jaffa ben gegaan. Ik raakte helemaal in de war, want plots had ik het gevoel dat Gaza slechts zo groot was als het oog van een naald, dat ze niet mooi was en dat de toestand er steeds erger en slechter werd. Er is geen ademruimte en bovendien mogen we niet reizen.

Telkens wanneer ik door de straten van Gaza loop, voel ik me verstikt. Ik krijg het beeld van Jaffa maar niet uit mijn gedachten. Hoe kan het toch dat er zo veel verschillen zijn in de wereld? Dat is waarom ik altijd dicht bij de zee ben; ik heb het gevoel dat de zee geen deel uitmaakt van Gaza. Dan schrijf ik mijn naam op het strand en komen de golven mijn naam uitwissen.

Vóór de oorlog wilde ik elektrotechnisch ingenieur worden, maar sinds de oorlog haat ik het om naar school te gaan. Het voelt alsof ik niets zal kunnen verwezenlijken in mijn leven, en zelfs als ik het toch zou kunnen, wat dan? Alles en iedereen is hetzelfde op deze plek... Heeft het dan belang om de mooiste bloem op een vuilnisbelt te zijn?

Toen de bombardementen begonnen, werden alle scholieren in Gaza naar huis gestuurd, behalve wij. De schooldirecteur wilde het lessenrooster respecteren en liet ons niet vertrekken. De kinderen werden bang en in een mum van tijd stonden ze allemaal op de speelplaats. Het gekke is dat ik op de Zaytouneh school zit, de school naast het departement Paspoorten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dat als eerste getroffen werd. Tijdens dat eerste bombardement vloog een stuk van een raket op de grootste boom van de school en spleet deze in twee, als een suikerrietstengel. Zodra we dat zagen, bleef niemand nog op school. Leerlingen, leerkrachten en de directeur; het was redden wie zich redden kon.

Ik dacht dat de boom de enige martelaar was die ik zou zien in de oorlog. Maar toen ik thuis kwam, lagen er vier martelaren in onze straat, alsof ze wachtten tot ik afscheid van hen kwam nemen. Ik was amper klaar met afscheid te nemen, of er kwamen nog drie martelaren bij, van dezelfde familie uit mijn straat. Van zodra we hen begraven hadden en teruggekeerd waren, werd het huis van onze burens gebombardeerd door het leger - dat huis wordt maar door één huis, dat van de familie Hashem, van het onze gescheiden. Het huis werd van de kaart geveegd en niemand overleefde het. Ik was het meest verdrietig om de jonge meisjes daar.

Ik had het gevoel dat de oorlog, van alle mensen in Gaza, het op mij gemunt had. Sinds de eerste dag zag ik niets anders dan martelaren.

In het Shifaa ziekenhuis zag ik een beeld dat ik nooit zal vergeten: honderden lijken lagen op elkaar gestapeld. Hun vlees, hun bloed en hun beenderen versmolten met elkaar. Je kon een vrouw, een man of zelfs een kind niet meer van elkaar onderscheiden. Hopen vlees op de bedden, en een heleboel schreeuwende en huilende mensen, niet wetende waar hun kinderen en hun geliefden waren.

Die nacht kwam ik thuis van het ziekenhuis en lag ik tot 's ochtends wakker van de angst. Ik dacht dat het enkel die nacht zou zijn dat ik niet zou kunnen slapen, maar tot vandaag zie ik die mensen voor mij en lukt het me niet om te slapen.

3.
Ashraf Al-Sousi
Geboren in 1994
Al-Wahda straat

Een vertaling van Astrid Haerens
Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Yara Loos en Lore Baeten

Alle kinderen uit de buurt hielden van hem. Hij was kalmer dan een briesje en gaf het zakgeld dat hij van vader kreeg aan mij.

Iedereen hield van hem. Zijn vrienden kwamen hem ophalen en dan gingen ze samen naar school. Ze renden in het rond als vlinders die door de lucht fladderden. Het leek alsof de wereld speciaal voor hen gemaakt was.

De Israëliische vliegtuigen doken op in de lucht. Hun geronk klonk als dat van een wild dier, dat aan het wachten was om zijn prooi te bespringen.

Een auto vol met gezochte mannen reed over de Yarmoukstraat, vlak bij de vlinders. De vlinders wisten niet dat die auto het vuur zou zijn dat hen zou verbranden.

Een raket stortte neer op de auto. Mijn broer Tareq vloog vijf meter de lucht in. Hij vloog hoger de lucht in dan de auto, maar toen hij neerviel stond hij op en wandelde verder alsof er niets gebeurd was. De ambulance kwam aan en nam de lijken mee. Mensen zeiden tegen mijn broer dat hij mee moest gaan met de ambulance, maar hij antwoordde: "Ik ben ongedeerd," en hij vervolgde zijn weg naar school.

Honderd meter verder legde hij zijn hand op zijn hart en viel dood neer. Ik was op straat op de schoolbus aan het wachten, toen mijn zus me zei dat ik moest gaan kijken wat er aan de hand was. Ik keek rond, maar zag Tareq niet. Dus ging ik maar gewoon naar school.

Toen ik in de klas zat, kwamen mijn nonkels naar me toe en zeiden me dat ik drie dagen niet naar school moest gaan. Ik had nog niet het flauwste vermoeden van wat er gaande was, en stapte samen met hen in de auto. Mijn nonkel zei tegen de chauffeur dat hij het nieuws moest uitzetten. Toen begon ik ongerust te worden, want mijn nonkel luistert meestal wel graag naar het nieuws op de radio. Toen we thuiskwamen, zag ik veel mensen in en om ons huis. Nog voor ik uit de auto was gestapt, zag ik mijn vader huilend op een stoel zitten. Het was de eerste keer dat ik mijn vader zag huilen. Hij hield een foto van mijn broer Tareq vast en ik vroeg hem: "Papa, is mijn broer gestorven?" Zijn antwoord was: "Moge God zijn ziel rust geven."

De ambulance bracht hem van het ziekenhuis naar huis. We liepen allen op hem toe om afscheid te nemen. Hij was aan het slapen als een engel, die nog steeds zijn schoolboek in zijn hand hield.

Mijn vader wilde niet dat ik samen met hem naar het kerkhof ging, maar ik stapte toch in de auto en ging toch met hem mee. Ik nam afscheid van mijn broer en deed een gebed bij zijn

graf. Drie maanden aan een stuk ging ik elke dag naar hem, om aan zijn graf te zitten en met hem te praten.

's Nachts kijk ik naar zijn foto in mijn kamer, waarop geschreven staat: “De heldhaftige martelaar, Tareq.”

Sinds mijn broer is overleden, heb ik eraan moeten wennen om alleen in bed te slapen. Vroeger sliepen we altijd bij elkaar, zijn hoofd bij mijn voeten en mijn hoofd aan zijn voeten, waardoor onze ledematen soms als één grote wirwar aanvoelden. Vandaag heb ik het bed voor mezelf.

Nooit van mijn leven zal ik mijn broer vergeten.

4.

Alaa Hajjaj

Geboren in 1996

Al-Shuja'iyeh wijk/Al-Montar

Een vertaling van Astrid Haerens

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Yara Loos en Lore Baeten

Ik zou willen lopen, lopen, lopen door de straten tot mijn hoofddoek wegvliegt, en ik erachteraan vlieg...

Er zijn momenten waarop ik helemaal gek zou willen doen, maar dat lukt me niet. Het is de eerste keer dat ik deze woorden uitspreek, maar misschien zijn het niet mijn woorden, of misschien zijn het woorden die ik niet kan overbrengen, of waarvan ik bang ben om ze te uiten...

Waarom behandelen mijn ouders me zo? Als ik naar meisjes van mijn leeftijd kijk, naar hoe ze hun leven leiden, ben ik jaloers op hen. Ik wou dat ik zoals hen was, vol zelfvertrouwen en vrijheid.

Ik zou willen dat een schip me naar een eiland hier ver vandaan bracht, en me achterliet op het strand, weg van de wereld, weg van alles en zeker ver weg van de oorlog.

Over de oorlog gesproken, hoe erg die ook was, ik denk dat mijn moeder zelfs nog erger was. Ik bedoel, waarom wilde mijn moeder me alles nog eens navertellen, alles wat ik zelf ook met mijn eigen ogen had gezien? Dat begrijp ik niet.

Zo stonden we samen, zij en ik, op het balkon. Het huis van onze burens werd gebombardeerd en één van onze burens overleefde het niet. We zagen hoe het huis verwoest werd, en hoe het lijk op straat werd geslingerd. Je kan je wel inbeelden wat er daarna met dat gezin is gebeurd.

Was het dat? Nee, er volgt nog meer.

Moeder begon me tot in detail na te vertellen hoe het huis van de burens gebombardeerd was en hoe het lichaam van onze buur uit het huis werd geslingerd, alsof ze aan het praten was met iemand die er niet bij was geweest! En zo bleef het tijdens de hele oorlog maar doorgaan; mijn moeder met haar verhalen, en ik haar enige luisteraar.

Dan zaten we bijvoorbeeld samen voor de televisie en werd er gezegd dat er raketten vielen of vernielingen plaatsvonden in die of die wijk. Zo'n verslag duurde zo'n vijftien minuten, maar mijn moeders versie van het verslag duurde wel TWEE UUR. Ze vertelde me het, alsof ik niet net naast haar zat. Ik begon aan mezelf te twijfelen – zat ik wel echt naast haar, of niet? Maar ik zweer het, ik was daar, ik was daar echt, ik zat gewoon naast haar!

Gelukkig zit mijn moeder nu niet hier, bij jullie, want anders zou ze jullie hoofdpijn bezorgen met al haar verhalen.

5.

Amani A Shorafa

Geboren in 1992

Al Remal

Een vertaling van Yelena Schmitz

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Gaza is een vliegtuig vol mensen aan boord, het vliegt naar het onbekende, en landt niet in de hemel en niet in de hel. Niemand weet wanneer het zal landen, en misschien blijven de mensen in de lucht hangen voor jaren en jaren.

Alle dagen zijn hier hetzelfde, er gebeurt niets nieuws. Elke avond gaan we slapen in de hoop dat er de volgende dag iets verandert, om dan de volgende dag wakker te worden en te zien dat alles nog is hoe het was. Dromen en verlangens zijn het moeilijkst in Gaza. Je kan ze nooit waarmaken. En zeker dromen zoals die van mij: ik zou een artiest willen zijn, zingen, actrice zijn en muziek spelen. De enige muziek die je in Gaza hoort, is de muziek van de dood. En de enige dans die we kennen, is de dans van onheilbare wonden.

Als ik theater zou gaan studeren in het buitenland, hoe zal de maatschappij dan naar mij kijken? Wanneer zal ik mijn diploma halen? En als ik mijn diploma ooit haal en ik misschien terugkeer, hoe zal de situatie hier dan zijn? Zoals nu, of erger? Alles is mistig en onduidelijk. Het is zoals de gezichten van de mensen vrijdag op de markt van Firas. Zoals de dag waarop de oorlog is begonnen...

Het eerste bombardement was op het gebouw van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Mijn vriendinnen en ik kwamen terug van school, het was de eerste dag van de examens tijdens het eerste semester. We zaten voor de schoolpoort te praten en waren op onze andere vriendinnen aan het wachten zodat we samen terug naar huis konden gaan. Opeens waren er explosies. Ik was in shock. Ik dacht dat ik doodging.

Ik liep weg. Ik was zo bang. Ik zag vrouwen die riepen en renden en met hun handen op hun gezicht sloegen. Ik begreep niet wat er aan de hand was. Ik had het gevoel dat mijn benen mij niet meer konden dragen. Ik duizelde, viel flauw en voelde niets meer. Ik werd wakker van mijn vriendin. Ze riep: "Amani, word wakker!"

Toen ik wakker werd, begon ik te wenen, ik wist niet waar ik naartoe moest of wat ik moest doen. Een ouder meisje hielp me en bracht me naar huis. Thuis nam mijn moeder mij in haar armen. Ik was zo moe, maar door haar omhelzing werd ik rustig. Ik moest echt gewoon in iemands armen liggen. Het zwaarste gevoel is weten dat de dood dichtbij is.

De oorlog was een zwarte geest die Gaza dag en nacht overdekte. Een hel op aarde. Een hel in de hemel. Het was zelfs alsof we de hel inademden.

Na de oorlog stortte ik in: een grote, wilde golf overspoelde mij. Ik wist niet of ik er ooit uit zou komen. Maar het was alsof er een hand naar mij werd uitgereikt, door het theater. Een reddingsboei die me uit de golf trok.

Vandaag gaat het beter met mij. Ik voel een rust in mij die ik heel lang niet gevoeld heb. En ik hoop dat dit voor altijd zo kan blijven.

6.

Amjad Abu Yassin

Geboren in 1993

Ash Shati' Camp

Een vertaling van Yelena Schmitz

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Tot de dag voor de oorlog was Gaza voor mij vreugde en geluk. Wandelingen... Picknicken aan zee... Het leven was mooi. Ik had geen zorgen.

Ik had één droom. Dat Gaza beter zou worden in sport en in kunst. Ik vond dat alles op wieltjes liep, behalve deze twee dingen. Maar eigenlijk liep niets hier zoals het hoort. Niet de sport, de kunst, noch de gezondheid en al zeker niet de veiligheid.

Gaza is niet meer de stad van mijn dromen. Want mijn droom was om acteur te worden. En hoe zou dat lukken in Gaza? Door voor twintig mensen te spelen? En te wachten tot de grenzen ooit open zouden gaan?!

Als ik het in handen had, zou ik proberen om oorlogen zo veel mogelijk te stoppen. Geen geweld. Geen doden. Elke bloeddruppel die vloeit, is een schande. Ik haat de stilte van de mensen. Ik haat het dat ze een soort van bovennatuurlijke kracht hebben om dit te blijven incasseren. Ik zou willen dat heel Gaza morgen wakker wordt en samen door de straten loopt, "GENOEG!!!!" scandeert.

Toen de oorlog begon, waren we voetbal aan het spelen. De sfeer was vreemd, de lucht was rood. Plots hoorden we het geluid van een vliegtuig; ik had nog nooit zoiets gehoord. We waren bang, gooiden ons plat op de grond en wachtten op de dood. We hoorden een enorme explosie, slechts enkele meters bij ons vandaan. We keken elkaar aan en namen afscheid van elkaar, zonder ook maar een woord uit te brengen.

Het bleek dat de bommen niet voor ons bedoeld waren. Ze bombardeerden een auto op het einde van de straat, daar zaten mannen in die gezocht werden. Wij bleven op de grond liggen en wachtten op de tweede granaat. Het enige waar ik aan kon denken waren mijn twee oudere broers die bij mij waren. Ik had meer schrik voor hen dan voor mezelf. En ik denk dat zij dat ook zo voelden.

Ik pakte mijn sportkleden en rende weg van het veld. Al rennend stapte ik op een granaatscherf. Ik heb de scherf uit mijn voet getrokken en liep verder naar de straat. Daar heb ik ze gezien: de drie martelaren. Je kon hun gelaatstrekken niet onderscheiden. Bij één van hen stonden de benen in brand. Hij keek naar mij en ik naar hem. Zoveel omstanders, maar hij keek naar mij, en hij waarschuwde mij voor iets dat ik niet begreep. Toen merkte ik dat hij me waarschuwde voor een auto die op ons afkwam.

Op dat moment wist ik wat de dood was. In plaats van drie martelaren hadden er vier kunnen zijn.

Ik was in shock. Ik stond daar te kijken, en toen ik weer tot mezelf kwam, ben ik naar huis gerend.

De oorlog begon en eindigde ook weer, en wij, wij leven nog. De slachtoffers zijn altijd de arme mensen die er niets mee te maken hebben. Ook bij een aardbeving of een overstroming, in eender welk land, zijn de slachtoffers altijd de arme mensen. Alsof er een wereldwijd complot tegen hen is.

Na de oorlog begon iedereen tegen elkaar te liegen... Leugens... Bedrog... Oneerlijkheid... Hypocrisie.

Om hun posities en hun belangen te beschermen, plegen de grote leiders en machtige mensen misdaden en slachten ze mensen af. Zonder ook maar eenmaal met hun ogen te knippen. Zonder enig schuldgevoel. En de arme mensen... Die worden armer. En de zieken mensen worden zieker.

Ik ben al mijn vertrouwen in slogans verloren. De speeches van de grootste leiders ter wereld zijn niets meer waard. Bullshit. Alle toespraken in de wereld kunnen een koud lichaam niet opwarmen, of kunnen de tent waarin men woont na de oorlog niet in een huis veranderen. Het drama is dat de hele wereld naar ons kijkt alsof er niets aan de hand is. Terwijl zij nog steeds toespraken houden...

7.

Anas Abu Eitah

Geboren in 1995

Sheikh Radwan wijk

Een vertaling van Phara De Jaegere

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Marthe Nelissen en Lore Baeten

Al sinds ik een klein kind was, droomde ik ervan om een beroemde voetballer te worden. Ik geloofde echt dat ik mijn dromen zou waarmaken... Maar vandaag liggen een miljoen obstakels op mijn pad. Vroeger waren er al geen sportvelden voor volwassenen, zelfs niet voor kinderen. Toen de belegering kwam, werd alles nog erger.

Als ik premier was, zou ik het meeste van mijn aandacht schenken aan het Ministerie van Jeugd en Sport. Ik zou overal speelvelden aanleggen, vooral in scholen, en ik zou de leerlingen vrij laten spelen zonder dat de bewaker ze buiten schopt. Ik zou lidgeld overal afschaffen en alle parken onderhouden.

Maar dromen, veiligheid, hoop en toekomst zijn woorden die hun betekenis verliezen in een land dat zelfs de kleinst mogelijke droom van kant maakt.

Ik was de doelman en mijn vriend Mohammed zei me steeds: "Ik ga een punt scoren," maar ik hield zijn doelpunten altijd tegen.

Op 7 januari 2009, tijdens de oorlog, zat ik voor de deur van ons huis en het was mistig. Iemand kwam me vertellen: "Je kameraad Mohammed is als martelaar gestorven." Natuurlijk geloofde ik dat niet. Ik ging op zoek naar mijn vriend en het idee van de dood maakte me zo bang.

Ik kwam aan in de moskee en zag Mohammed, mijn allerbeste vriend ooit, gewikkeld in de Palestijnse vlag en in stukken gescheurd. Ik heb gehuild, heel veel gehuild, en was ontroostbaar omdat ik hem niet kon knuffelen of kussen, dus begon ik hem zachtjes te aaien. We brachten hem naar de begraafplaats en begroeven hem. Ik bleef bij hem zitten en zei dat ik van hem hield en dat ik zo van streek was dat hij me alleen had achtergelaten in deze wereld.

Toen ik de begraafplaats verliet, begon een zwaar bombardement. Ik had het gevoel dat de engel des doods me volgde en me maar niet met rust liet. Maar Godzijdank, ik leef nog.

8.

Ehab Elayan

Geboren in 1994

Al Saftawi straat

Een vertaling van Emma Claessens

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Marthe Nelissen en Lore Baeten

Toen ik me bewust begon te worden van de wereld, en mijn manier van denken nog beperkt was, was het leven voor mij dit: geboren worden, opgroeien, trouwen, werken en kinderen krijgen, die je dan dient op te voeden, eten te geven, ze te leren over het leven, ze te zien trouwen, en tenslotte sterven.

Maar na de oorlog ontdekte ik dat het leven veel moeilijker in elkaar zit. Het bleek dat achter elke simpele stap die een mens zet, een miljoen hindernissen schuilgaan.

Ik ben bang dat ik, als ik later groot ben, geen werk zal vinden. Want overal waar ik kom zie ik mannen voor hun huizen zitten die niets om handen hebben. Dat is wat me het meeste angst bezorgt, het meeste verdriet. Het is daarom dat kinderen in Gaza zich vanaf hun geboorte verantwoordelijk voelen, en zo van hun kindertijd beroofd worden.

Mijn moeder zei altijd: “Ehab is mijn lievelingskind”, omdat ik altijd thuis was en nooit voor problemen zorgde.

Toen de oorlog uitbrak, sloot mijn vader ons thuis op. Hij was bang voor wat er met ons zou kunnen gebeuren. Na twee uur verveelde ik me al. Ik ging naar buiten en liep ommetjes rond het huis. Maar dit keer was het anders dan anders... Ik bleef uit de buurt van auto's, voor het geval dat ze gebombardeerd werden... Ik keek voortdurend naar de lucht, voor het geval dat een vliegtuig me zou bombarderen zonder dat ik het wist. Ik was doodsbang, ook al gebeurde er in het Saftawi gebied niet veel.

Ik ging weer naar huis, rennend alsof ik op de vlucht was voor iets verschrikkelijk angstaanjagends, en bleef thuis tot de oorlog voorbij was.

Mijn leven is na de oorlog erg veranderd. Mijn relaties met de mensen en mijn burens werden beter. De mannen in de wijk wisten voortaan wie ik was en ik begon backgammon te spelen met de oude mannen. Ik begon meer en meer tijd buiten door te brengen. Ik kon nog geen minuut in huis blijven zitten, en mijn moeder zei niet langer: “Ehab is mijn lievelingskind.”

Ik ontdekte dat ik voor de oorlog niet bestond, maar na de oorlog... Hier ben ik, en hoe! Hier in de stad adem ik haar lucht, ik zing, ik dans en ik huil met haar, en hier is het leven, dat verder gaat...

9.

Tamer Najem

Geboren in 1993

Sheikh Radwan wijk

Een vertaling van Enorah El Houari

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Marthe Nelissen en Lore Baeten

Gaza is een luciferdoosje... En wij zijn de lucifers die erin zitten.

Toen de oorlog tegen Gaza uitbrak, waren alle ogen van de media op ons gericht: Al Jazeera, Al Arabiyyah en alle andere satellietkanalen focusten zich op Gaza, maar de bezetter liet ons niet los. De hele wereld raakte geobsedeerd door Gaza en alles wat zich daar afspeelde. Op een dag schreef Al Jazeera plots: 'Breaking news: Mohamed Al Hindi, gestorven als martelaar...' En dat nieuws was niet zoals het dagdagelijkse nieuws, want Mohamed, dat was mijn nonkel. De broer van mijn moeder. Het was de eerste keer dat het geschreeuw dat ik kende vanuit de live tv-uitzendingen zich verplaatste naar ons huis. Geroep, geschreeuw en tranen... Alles raakte met elkaar vermengd en verspreidde zich naar de buurt en mijn moeder viel flauw... Een beetje later rinkelde de telefoon: het was mijn andere nonkel die ons belde om te vertellen dat Mohamed gestorven was. Hij wist niet dat de hele wereld al op de hoogte was van het nieuws. Die televisie, dat is iets waanzinnigs: nog voor de persoon doodgeschoten is, terwijl de kogel nog onderweg is naar zijn borst, heeft het nieuws dit al uitgezonden.

Maar deze dagen zitten de kanalen zonder werk. Dus bidden ze tot God om een nieuwe oorlog naar Gaza te sturen, zodat ze weer wat te doen hebben!

Maar goed, we huilden allemaal om mijn nonkel, we haalden herinneringen op, we spraken over hem... We spraken een hele tijd over hem. Tot het gepraat minder werd omdat de dood in Gaza steeds normaler werd.

Na de oorlog maakte het allemaal niet meer uit voor mij. Of ik leef of sterf interesseert me niet meer. Na alles wat ik gezien heb tijdens de oorlog, kan niets me nog veel schelen. Want ik denk: dat ik nu leef, deze dag, dat is de grootste overwinning. En elk moment dat ik mag leven na de oorlog is er een extra, want ik had elk moment kunnen sterven.

Weet je wat? Ik heb genoeg van dit land, ook al hou ik ervan, en ik heb ook genoeg van de mensen. Er zijn momenten dat ik denk alle anderhalf miljoen inwoners van Gaza te kennen. Er gebeurt niets nieuws, elke nieuwe dag is dezelfde dag opnieuw. Ik zou willen reizen, frisse lucht inademen, dingen ontdekken, nieuwe mensen leren kennen. Elke ochtend, zodra ik wakker word en de deur open, staat daar weer die elektriciteitspaal voor mijn neus. Ik droom ervan om op een dag wakker te worden en die elektriciteitspaal niet te zien. En elke dag staat de vader van Ibrahim voor de deur van de supermarkt, en Abdou, de lupinezaadverkoper, verkoopt zijn lupinezaad. En de vader van Abdou zit weer voor de deur van zijn huis, alsof hij bang is dat het anders weg zou lopen of in vlammen op zou gaan... En de moeder van Ibrahim

staat bij de moeder van Hassan. En ook de taxichauffeurs ken ik allemaal, ik weet wie je naar de stad brengt en wie er naar het strand gaat. Ik zweer het je, het is doodsaai.

Het uur waarop ik naar de theaterles kom, is het enige moment dat mijn leven anders is. Het is mijn werk en mijn missie geworden. Vurig wacht ik dat uur steeds af. Zonder het theater zou ik allang zijn ingestort. Wanneer ik groot ben, wil ik graag een groot acteur zijn. Al van kleins af aan hou ik van acteren. Maar elke school of club waar ik naartoe ging, stuurde me na een paar dagen al weg. Maar deze keer was het anders.

10.

Taima' Okasha

Geboren in 1997

At Tuffah wijk

Een vertaling van Hannah Jens

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Marthe Nelissen en Lore Baeten

Macaroni, mujaddara, noedels en blikjes in alle vormen en kleuren, het ene geproduceerd in Marokko, het andere in China, Sri Lanka, Pakistan, Somalië... De vervaldatum doet er niet toe.

In de oorlog lagen alle straten vol met lege blikjes. Veel kleine kinderen verwondden hun voeten aan de lege blikjes... De bezetter voerde een oorlog tegen ons op de aarde en in de lucht. Wij verklaarden een niet-aflatende oorlog aan voedsel...

Vroeger aten we wel honderd keer per dag. Vanaf het moment dat we onze ogen openen om zes uur 's ochtends tot zes uur de volgende ochtend, waren we aan het eten. Ik dacht dat het alleen bij ons thuis zo was, maar toen ik ernaar vroeg, vertelden ze me dat heel Gaza gek was op eten.

Ik dacht dat onze eetlust zou afnemen door de oorlogstoestand en het zien van al die lijken en vernieling. Maar het lijkt erop dat deze staat van angst, afschuw en zorgen de mensen hongeriger maakt en nog meer doet eten. Misschien kwam het ook doordat de hele familie bij ons thuis was. Met name de meisjes: ze streden om wie het lekkerste eten kon maken. En mijn arme vader kon het niet bijhouden, sjouwend met zakken eten in alle vormen en kleuren. Het eten dat we in de twintig dagen oorlog aten was genoeg voor een jaar. En het probleem was dat elke keer dat ik zei dat ik niet wilde eten, ik nog meer at.

Als ik groot ben, wil ik journalist worden, of advocaat of premier. Een journalist zodat ik de schoonheid en eenvoud in Gaza kan fotograferen omdat ik ervan houd. Ik houd van het zout, het zand en de lucht, en ik kan me niet voorstellen ergens anders te wonen. Een advocaat zodat ik alle minderbedeelde en onderdrukte mensen in dit land kan verdedigen, want ik wil hier niemand zien lijden. En ik zou willen dat ik premier kon worden zodat ik de wet kon doen gelden en orde kon brengen in het land, want dat is waar de oplossing begint...

11.

Rawand Ja'rour
Geboren in 1997
Al Daraj

Een vertaling van Mikki Heinis
Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

“Wees gerust, meisjes, wees niet bang - dat is gewoon het geluid van een vliegtuig dat de geluidsbarrière doorbreekt.” Dat is wat onze lerares zei toen de bombardementen begonnen. Even later ging haar mobiele telefoon en sprak ze twee woorden: “Honderdtwintig martelaars?!” Ze gooide haar telefoon kapot op de vloer en zei tegen ons: “Ga allemaal naar huis.”

Zodra we op het schoolplein stonden, zagen we onze ouders. Sommigen in pyjama, sommigen in ondergoed en sommigen op blote voeten... Dat maakte ons nog banger. Mijn twee zussen en ik bleven wachten op papa, maar hij bleef maar weg... Dus besloten we zelf naar huis te gaan, ook al was het ver.

Onderweg zag ik iets dat ik nog nooit gezien had: een martelaar werd gedragen in een kist, omwikkeld met de Palestijnse vlag en omringd door huilende mensen. Maar het rare was dat er nauwelijks dertig mensen deelnamen aan de begrafenisstoet. Normaal gesproken zijn er duizenden mensen op de begrafenis van een martelaar! Op dat moment voelde ik dat er echt iets heel ernstigs aan de hand was.

Ik maakte me zorgen om papa. Ik wilde niet dat hij ons kwam ophalen, omdat ik bang was dat hij geraakt zou worden door een raket. Ik was ook bang om zelf dood te gaan, want ik wilde nog niet sterven. Ik zou het verschrikkelijk vinden om te sterven zonder dat er iemand naar mijn begrafenis kwam!

Ik begon naar huis te rennen. Mensen renden in het rond alsof het de dag des oordeels was. Niemand wist waarheen te gaan, omdat het geluid van de raketten maar niet ophield. Elke paar seconden viel er een raket die de grond deed beven.

Ik had het gevoel dat de straten niet dezelfde straten waren, dat de mensen niet dezelfde mensen waren: onbekende beelden, geluiden en geuren.

Na de oorlog veranderden er veel dingen in mij. Plots haatte ik het om naar het toilet te gaan. Vanaf de eerste seconde dat ik er binnen ben, kan ik niet wachten om er weer uit te stormen. Tijdens de oorlog was ik steeds bang dat een raket ons huis zou raken, terwijl ik op het toilet zat. Daarbinnen is een mens op-en-top gefocust en de rest, tja, dat weet je wel...

Ik begon ook de ochtend-rij op school te haten. Op het moment dat de oorlog begon, stond ik in die rij. Dat is waarom ik vandaag het gevoel heb dat de minuten in de rij uren duren, uren

waarin ik doodsangsten uitsta. Naar school gaan is één ding, maar in die rij staan is iets heel anders...

Ik kreeg angstaanjagende nachtmerries. De hele nacht lang ben ik in conflict met mezelf. Een conflict tussen het verlangen om te slapen en de angst voor de nachtmerries... Slaap is een monster geworden dat zich verschuilt achter mijn oogleden. In die staat verkeer ik tot de ochtend aanbreekt, en als ik dan wakker ben weet ik niet of ik wel echt geslapen heb.

Ik wil actrice worden. Dat is een droom die moeilijk te verwezenlijken is in Gaza, vooral voor meisjes... Wat een zonde voor de mensen in Gaza dat ze beroofd worden van mijn talent, want ik zou een groot actrice kunnen worden! Maar als zij mij niet willen, naar de hel met ze. Ik zal naar eender welk land gaan om daar te acteren!

Gazanen worden toch al van alles beroofd, dus theater of niet, dat zal het verschil niet maken. Soms denk ik: Gazanen hebben nauwelijks eten, hoe zouden ze dan in godsnaam naar het theater gaan?

Weet je wat? Ik wou dat ik kon leven in een beschaafde, democratische maatschappij, waar vrede is en wel twintig bioscopen, waar ik ononderbroken films kan kijken, om in mijn verbeelding weg te dromen en weg te vliegen.

12.

Reem Afana

Geboren in 1996

Al Saftawi straat

Een vertaling van Rik Vanden Broeck

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Toen ik jong was, voelde ik me het gelukkigste kind ter wereld. Hoe ouder ik word en hoe meer mijn bewustzijn groeit, hoe meer mijn bezorgdheid toeneemt. Ik begin namelijk dingen te begrijpen die ik eerst niet begreep. Nu begrijp ik wat het betekent om een kansarm kind te zijn.

Wat me het meest van streek maakt en doet huilen, zijn de tranen van kinderen - alle kinderen ter wereld, ongeacht hun nationaliteit, religie of huidskleur. Als ik groot ben, wil ik kinderarts worden. Die droom drijft mij vooruit in het leven, ook al ben ik het zat, walg ik van alles en ben ik verdrietig, want het leven in Gaza is die naam niet waard...

Gisteren zat ik op school en hoorde ik het geluid van vliegtuigen. Ik werd heel bang, ik wilde weglopen van school. Ik had het gevoel dat ik doodging omdat ik me de oorlog herinnerde. De oorlogstaferelen gaan maar niet uit mijn hoofd.

Op de derde dag van de oorlog was ik samen met mijn familie. We praatten over wat er in de oorlog gebeurde. Mijn oma suste ons zodat we niet bang zouden zijn. Het lukte haar, ook al hield het geluid van de raketten niet op. De warme stem van mijn oma kalmeerde ons.

De telefoon ging... De verbinding viel vaak weg tijdens de oorlog... Dus toen we het geluid van de telefoon hoorden, waren we blij...

“Hallo...”

“Ja?”

“Dit is het Israëliëse leger. Jullie hebben vijf minuten om het huis te verlaten. Het is voor jullie eigen bestwil. We hebben jullie gewaarschuwd.”

Ik kon niet meer op mijn benen staan. Iedereen in huis begon te schreeuwen... Mijn oma was de eerste die wegrende! Het was de eerste keer dat ik haar zo snel zag gaan. Mijn vader hield mij en mijn zussen vast en zei dat we niet bang moesten zijn.

Hij trok me weg, maar ik zou nog liever sterven dan mijn knuffelbeer achter te laten. Ik had het gevoel dat ik hem zou verraden als ik hem aan de bommen overliet. Ik ontsnapte uit mijn vaders handen en rende naar mijn beer. Ik nam hem in mijn armen en vertrok.

We gingen ver weg van het huis zitten en wachtten vijf minuten.

Het waren de langste vijf minuten in de geschiedenis... Het werden er tien... We hadden het gevoel dat het jaren waren die voorbijgingen.

Ik zat in een wervelwind. Gedachten en dromen spookten door mijn hoofd en de wereld draaide. Mijn droom om dokter te worden was plots heel, heel erg ver weg.

Ik hield mijn beer vast en dacht aan mezelf toen ik klein was. Hoe ik altijd lachte. Ik wil terug die kleine meid zijn en klein blijven. Ik wil niet volwassen worden.

Het enige wat me troost is de liefde van de mensen die ons geen moment in de steek laten. Gaza is vol liefde.

13.

Reema El Sadi

Geboren in 1995

Ash Sheikh Radwan

Een vertaling van Laura Vroom

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Ik was negen jaar toen we terugkwamen uit de Emiraten. Het was de eerste keer dat ik Gaza bezocht. De auto reed door de straten en ik keek uit het raam. Ik vond niets leuk aan de stad. Toen we bij een stoplicht stonden, kwamen er een heleboel kinderen naar de auto om te bedelen en kauwgom en koekjes te verkopen. Op dat moment haatte ik de ganse wereld en wilde ik alleen maar terug naar de Emiraten.

Sindsdien woon ik in Gaza en ik zal er nooit weggaan, zelfs niet als ze me de keuze geven tussen Gaza en Parijs... Ik ontdekte dat er hier genoeg liefde is voor de hele wereld. De waarde van een plek zit in de mensen, niet in de gebouwen of uitzichten.

Toen we nog in de Emiraten woonden, sprak mama altijd met me over Gaza. Ik hield eigenlijk al van Gaza nog voor ik er ooit was geweest, maar toen ik er eenmaal woonde, vond ik het nog leuker. Gaza heeft details die mama niet zag. Maar het is zo jammer... Er is geen veiligheid. Het zou de mooiste stad ter wereld kunnen zijn.

In de oorlog werden de Taqwa moskee en de Nour moskee gebombardeerd, en daarna het huis van Abu El Qara'. En over de familie van Abu El Qara' wil ik het vandaag hebben. Zij zijn onze burens en de Israëliëse geheime dienst dreigde hen te bombarderen. Mensen zeiden ons dat we op het gelijkvloers moesten gaan wonen, dat was veiliger. Als ze het huis van Abu El Qara' zouden bombarderen, zouden wij niet geraakt worden.

We gingen naar het gelijkvloers en wachtten tot het leger het huis van Abu El Qara' zou bombarderen... Maar in plaats daarvan bombardeerden ze de Nour moskee. Alle ramen, deuren en stenen vlogen op ons af. Ik was erg gewond. De deur kwam op mijn hoofd terecht. Er werd geschreeuwd en het huis was één en al chaos.

De volgende dag hadden we een familiebijeenkomst en besloten we terug te gaan naar de bovenste flat. En dat deden we, we verhuisden naar de bovenste verdieping. Maar deze keer bombardeerden ze de Taqwa moskee. Het glas en de stenen, alles kwam op ons neer. We besloten dus om terug naar het gelijkvloers te gaan omdat het daar veiliger was. En daar wachtten we tot het leger het huis van Abu El Qara' zou bombarderen. Die nacht deden ze dat ook echt.

Ze wierpen de eerste raket, toen de tweede, maar die ontplofte niet... En als ze nog een raket hadden geworpen en zo de raket hadden geraakt die niet was ontploft, dan zou de hele buurt zijn weggevaagd... Dan zouden de mensen gezegd hebben: "Hier wás de buurt van Abu El Qara'."

14.

Sami El Jerjawi
Geboren in 1994
Tuffah

Een vertaling van Nico Boon
Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Het uur dat ik het meeste haat, is twaalf uur 's middags. En telkens wanneer de examens aanvangen, heb ik het gevoel dat de oorlog weer begint. Ik kan geen enkele examenvraag meer beantwoorden. Gedachten blijven door mijn hoofd malen tot ik er ziek van word... Ik vraag me af: is het normaal wat er met me gebeurt of ben ik ziek?

Mensen zeggen dat de zee van Gaza alle pijn wegspoelt, maar mijn pijn is groter dan de zee. Want de laatste keer dat ik aan zee was, was ik er met mijn vriend. We zwommen, speelden en hadden plezier... Maar nu kan ik niet meer naar de zee.

Dit is wat er gebeurde. Het gebeurde in de Talateenistraat, vlakbij het tankstation. Benzine was zeldzaam en ook heel duur. Wie een liter benzine bezat, was rijk! En omdat het oorlog was, vreesden de mensen tekorten. Mijn vader stuurde me naar het tankstation om benzine te kopen. En nadat ik benzine had gekocht, ging ik naar het huis van mijn vriend Zaki. Hij woont vlakbij het station. Ik miste hem heel erg omdat ik hem al meer dan tien dagen niet had gezien.

Ik wilde gewoon snel even binnenspringen omdat mijn vader wilde dat ik gauw terugkwam met de benzine. Ik ging het huis binnen zonder aan te kloppen. Zijn moeder beschouwt me als haar zoon en ik voel hetzelfde voor haar. Ik zei hallo tegen haar en tegen mijn vriend, omhelsde mijn vriend en kustte hem, zei hallo tegen zijn broers en ging snel weer weg.

Toen ik twintig meter ver was, hoorde ik het geraas van een vliegtuig en daarna het geluid van een raket die op het huis van mijn vriend viel. Mensen begonnen te roepen dat het huis gebombardeerd was. Ik kon het niet geloven! Ik keek om naar het huis van mijn vriend dat in lichterlaaie stond. Zoveel vuur en rook had ik nog nooit van mijn leven gezien.

Ik liep zo snel ik kon naar huis. Toen ik daar aankwam, zei mijn vader: "Je vriend is dood." "Nee," zei ik, "dat is hij niet..." Iedereen zei me: "Je vriend Zaki is dood." Maar ik geloofde hen niet. Daarom ben ik niet naar de begrafenis of naar het ziekenhuis of naar het kerkhof gegaan, want Zaki is niet dood.

Elke avond praat ik met hem. Nu ja, niet echt met hem... Met zijn foto. Ik ben erg boos op hem omdat hij me niet komt bezoeken. Ik ben ook gestopt met hem thuis te bezoeken. Ik weet zeker dat hij niet dood is en dat er een dag komt waarop we elkaar weer ontmoeten... Dan zal ik hem uitschelden omdat ik hem zoveel mis.

Ik heb een andere vriend die in Rusland woont. Hij vertelt me altijd over Rusland en de vrijheid en de veiligheid waarin hij leeft... Ik heb het gevoel dat ik niet leef. Het is zover gekomen dat ik de zee in wil duiken, helemaal tot op de bodem, en wil blijven zwemmen, zwemmen, zwemmen... Tot ik in Rusland boven kom.

15.

Sujoud Abu Hussein

Geboren in 1995

Ash Sheikh Radwan

Een vertaling van Aiko Annaert

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Waar ik het meeste van hou in Gaza is de goedheid en de eenvoud van de mensen, en wat ik het meeste haat is de fanatieke partijdigheid. Soms merk ik dat er een tegenstelling bestaat tussen al de liefde en goedheid in mensen en al het kwaad dat aan de oppervlakte overheerst. Als het aan mij zou liggen, zou ik het probleem van verdeeldheid in het land morgen oplossen.

Tijdens de oorlog hebben ze een topleider van Hamas vermoord. Over heel de wereld hadden de media het erover. Maar de wereld was ver weg en wij zaten hier met onze problemen... Want die dag waren mijn twee kleine broertjes Moudi en Sallouma met papa naar ons veld, dat naast het huis van deze Hamasleider ligt. We hebben ze duizend keer proberen te bellen, maar zoals gewoonlijk was er geen bereik, wat ons nog bezorgder maakte.

Mama ijsbeerde heen en weer op het balkon, als een moedervogel waarvan de jongen waren weggenomen. Ze leek te denken dat heen en weer lopen op het balkon Moudi, Sallouma en papa zou redden. Ik werd daar verschrikkelijk zenuwachtig van, dus ging ik naar het huis van mijn tante. Zij probeerde me te kalmeren en te troosten door me voor te liegen dat ze hen gebeld had en daadwerkelijk met hen gesproken had. Ik wist dat dat niet waar was, maar ze omhelsde me en huilde met me mee. Toen ik thuis kwam, liep mama nog steeds heen en weer op het balkon.

Ik vergat je te vertellen dat Moudi en Sallouma vijf en zeven jaar oud zijn. Ze hebben de gewoonte om in mijn armen in slaap te vallen, en ik ben erg aan ze gehecht. Ik voelde op dat moment dat mijn ziel zou ontsnappen en dat ik zou sterven.

Eerlijk gezegd voelde ik toen pas echt dat er oorlog was in Gaza, omdat ik tot dan toe al mijn tijd achter mijn computer doorbracht. Die dag was de eerste keer dat ik echt besepte wat oorlog inhoudt.

Een uur later werd er op de deur geklopt en kwam papa binnen met Moudi en Sallouma. Voordien wist ik natuurlijk al dat ik hen graag zag, maar toen pas realiseerde ik me hoe belangrijk ze echt voor me zijn. Ik verdraag het zelfs niet meer om van hen gescheiden te zijn. Ik omhelsde en kuste hen alsof het de eerste keer was. Mijn moeder liep niet meer heen en weer op het balkon. Het was ook de eerste keer dat ik besepte hoeveel zij van mijn vader hield.

Na de oorlog begon ik me af te vragen waarom wij in deze situatie zitten, en niet de rest van de wereld.

Ze hebben ons land gestolen en ons uit onze huizen verdreven. Omdat we voor onszelf opkomen, worden we veroordeeld? Er is geen water, geen elektriciteit, geen telefoon, geen benzine... Wat zijn wij in de ogen van de wereld? Zijn wij geen mensen?

16.

Suha Al Mamlouk

Geboren in 1995

At Tuffah

Een vertaling van Julie Geldof en Nand Van Looveren

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Elke dag verandert Gaza. Daardoor veranderen ook mijn dromen. En elke keer als ik een stap vooruit zet, zet ik er honderd terug.

Ik was op weg van school naar huis toen de eerste aanval plaatsvond. Ik vond de weg naar huis niet meer... Plots stond er een man voor me en hij vroeg: "Waar woon je?" Ik vertelde het hem en hij bracht me erheen. Eens thuis vroeg ik mijn vader: "Waarom ben je me niet komen halen?"

Mijn moeder zei: "Het is normaal, lieverd, ga maar studeren."

Ik zei haar: "Er zijn geen examens, de oorlog is begonnen."

In de vooravond bombardeerden ze het regeringsgebouw bij ons in de buurt. Mijn moeder zei: "Dit is normaal, we zijn eraan gewend." We haastten ons naar de burens, ieder met z'n eigen zorgen. Na enkele minuten kwam ook hun familie. Het huis stroomde vol met meer dan honderd mensen. Mijn moeder vond nog steeds alles normaal.

's Morgens ging mijn vader brood halen. Hij stond zes uur in de rij en kwam thuis met maar één brood. Ieder van ons kreeg maar een halve snee brood. Nog steeds vond mijn moeder het normaal.

's Avonds besloten mijn ouders naar het ziekenhuis te gaan om de gewonden te bezoeken, ik ging met ze mee. Daar zagen we veel lijken, vier op elk bed, op of onder elkaar. Pas toen zei mijn moeder: "Dit is niet normaal."

De oorlog is nog niet voorbij. De oorlog is immens en ik ben bang dat ik in oorlog oud zal worden. Ik ben altijd bang voor een nieuwe oorlog. Als een ballon knalt, ben ik bang. Als een auto hard remt, spring ik twintig meter de lucht in. Of als een klein kind schreeuwt, schreeuw ik met hem mee. De hele nacht blijf ik wakker, wachtend op een nieuwe dageraad... Maar elke dag, elke ochtend die komt, verschilt niet van de vorige.

17.

Ali Al Husny

Geboren in 1995

Al Saftawi straat

Een vertaling van Kaat Janssen

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Waar ik het meest van hou in Gaza is dat het niet is zoals andere landen. Elders zijn veel problemen: honger, blokkades, bezettingen, interne verdeeldheid, bombardementen, vernietiging, dood... Dat alles bestaat niet bij ons. Daarom hou ik van Gaza. Meer nog, de open riolering en de straten zijn proper, de mensen houden veel van elkaar, het leven is niet duur, alle mensen zijn gelukkig en de vis is gezond omdat die niet in het rioolwater zwemt. Ik kan er dus zeker van zijn dat ik niet zal sterven door honger of armoede of doodgewoon een hartaanval, zoals de helft van mijn familie, wiens hart die overdosis van geluk niet meer kon dragen.

Ik zou een groot geheim willen onthullen dat ik in mijn hart bewaar, hoewel ik aarzel of het wel een goed idee is om het op te biechten.

Het geheim, beste mensen, is dat ik de oorzaak ben van de oorlog tegen Gaza. Dat zal u vast verbazen, maar goed, in mijn ganse leven heb ik nog nooit een droom gehad die niet is uitgekomen. De nacht voor de oorlog uitbrak, droomde ik dat de oorlog uitbrak, dat ons huis werd gebombardeerd en dat ik de enige overlevende was. De volgende dag om 11.25 uur 's middags vonden de eerste aanvallen op Gaza plaats.

De eerste schok die ik tijdens de oorlog kreeg, was dat de sterkste en stoerste leraar van de school, de leraar wiskunde, vol angst onder de tafel kroop. Ik zei tegen mijzelf: "Als de stoerste leerkracht zich al onder een tafel verschuilt, wat moeten wij dan doen?" Behoorlijk wat jongens deden het in hun broek, ik schreeuwde, anderen begonnen luidkeels mee te schreeuwen. Ik schreeuwde om mijn huis, waarvan ik zeker wist dat het verwoest was. En om mijn familie, waarvan ik zeker wist dat ze dood waren.

Ik haastte me naar buiten. Ik wou zo snel mogelijk naar mijn ouders, maar zelfs na twee uur wachten had ik nog geen taxi gevonden. Uiteindelijk ben ik te voet gegaan. Heel de weg lang was ik ervan overtuigd dat ik mijn ouders dood en ons huis in puin zou aantreffen. Ik kwam aan, het huis stond er nog en mijn ouders waren de ramen aan het verwijderen zodat de glazen niet konden breken door de luchtdruk.

Tot op de dag van vandaag ben ik bang dat ze ons huis gaan bombarderen. Daarom – en je kan het vragen aan mijn moeder – slaap ik op drie matrassen. Als er dan een bomaanslag plaatsvindt, vangen de matrassen de klap op en met mij gebeurt er niets. En tegenwoordig haat ik dromen, maar dromen doe je buiten je wil om.

Ik denk dat de Ali – ik – van voor de oorlog anders is dan de Ali van na de oorlog. Een nieuw individu dat ik probeer te leren kennen. Voor de oorlog begreep ik niets van politiek. Ik wist niet eens wat het verschil is tussen de president en de premier. Ik had nog nooit naar het nieuws geluisterd. Maar vandaag ben ik een echte politiek analist. Al-Jazeera 's ochtends, 's middags en 's avonds. Ik volg en bespreek alle politieke uitzendingen. Ik heb het gevoel dat het nieuws en de politiek iets heel belangrijks zijn in ons leven. De politiek beslist over ons leven of onze dood. Bovenal wil ik de eerste zijn die weet of er weer een oorlog staat aan te komen.

18.

Fatima Abu Hashem

Geboren in 1995

Al Jalaa' straat

Een vertaling van Justine Helleputte

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Als ik met Palestijnse kinderen spreek die in Europa wonen, voel ik medelijden met hen. Ik zou niet graag in hun plaats willen zijn, want zij leven in ballingschap. Ze cultiveren hun dromen op land dat niet van hen is, maar dromen groeien mee met de mensen en het land om hen heen.

Ik hou van het leven, ik hou van spelen, ik hou van mensen. Ik zou graag voor één dag president van Palestina willen zijn, om de liefde en vrede tussen mensen te versterken, om de haat uit de harten van mensen te verdrijven en interne conflicten te beëindigen. Dit zouden mijn eerste beslissingen zijn. Helaas ben ik geen president, en daarom was er oorlog.

De oorlog begon met een stortregen aan bommen. We hebben de school al rennend verlaten, zo bang waren we. Op straat rende iedereen, op zoek naar hun kind, hun zus, hun moeder... Mensen renden met hun hoofd naar de hemel. Eerlijk gezegd was dat een heel vreemd beeld.

Vanop een afstand zag ik een vrouw rennen, nog in haar pyjama, op blote voeten. Ik herkende haar eerst niet, maar toen ik dichterbij kwam, zag ik dat het de vrouw van mijn oom was. Normaal gezien verlaat zij haar huis enkel wanneer ze piekfijn gekleed is. Op dat moment begreep ik dat het echt oorlog was.

We bevinden ons nu al meer dan een jaar in een staat van oorlog: wat we doorstaan hebben beleven we elke dag opnieuw, tot in de kleinste details. De televisie, de telefoon, de deurbel, alles doet mij denken aan de oorlog en ik kan het niet meer uitstaan. Weet je wat? Ik heb zelfs mijn gsm weggegooid. Waar ik het meest bang voor ben, is eenzaamheid. Soms vraag ik me af: wat moet ik doen als er oorlog uitbreekt en ik alleen ben? Wie zal mij dan beschermen? Wanneer ik bij mijn familie ben, denk ik na over hoe ik hen zou kunnen beschermen.

Ik had een grote droom: actrice worden. Maar deze droom begon beetje bij beetje te vervagen, omdat mensen in mijn land nogal minachtend naar actrices kijken. Nochtans is theater maken belangrijk, omdat het kan helpen om aan de rest van de wereld te tonen hoe mijn land en mijn samenleving lijden.

Ik heb nog een andere droom, voor het geval de eerste niet uitkomt: journaliste worden. Mijn derde droom is om een gezin te stichten waar ik van hou en dat van mij houdt. De vierde is dat we vrij zijn en dat de vlag van Palestina wappert naast al de andere vlaggen van de wereld. De vijfde om de hele wereld gelukkig te zien: dat er geen dood meer is, geen vernietiging, geen ontbering, geen oorlogen. Mijn zesde en laatste droom is om klaar te zijn met deze monoloog en het podium te kunnen verlaten!

19.

Fatima Atallah

Geboren in 1995

Ash Sheikh Radwan

Een vertaling van Ebe Meynckens

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

De vissen zijn Gaza ontvlucht, de mensen zitten nog steeds vast. Ze dumpen hun rioolwater in de zee, en als de zee kon spreken zou ze zeggen: "Schaam je. Voor wat je mij en Gaza aandoet." Waar je vroeger kon leren zingen en spelen, leer je nu schieten en moorden. Ik was altijd al angstig. Zo ben ik geboren. Bang van kakkerlakken, bang van vogels. Dag en nacht zorgen in mijn hoofd.

Op de eerste dag van de oorlog vertrokken alle meisjes naar huis, behalve ik. Ik bleef als laatste achter op school. Daar zat ik dan, met trillende benen, niet in staat om op te staan. Uiteindelijk besepte ik dat ik mezelf moest redden, niemand anders zou het in mijn plaats doen. Ik raapte al mijn moed bij elkaar, stond op en vertrok. Mijn hele lijf trilde als een blad in de wind. Overal waren er mensen, ze liepen langs me, niemand had tijd voor medelijden. Met het geluid van de aanstormende raketten groeide mijn angst.

Normaal doe ik er een half uur over om thuis te geraken, die dag maar een kwartier. Uit pure angst. Ik ben nog nooit zo bang geweest. Elke seconde dacht ik dat ik zou sterven. Het was de eerste keer dat ik die verschrikkelijke eenzaamheid voelde, ook al waren de straten gevuld met mensen.

Ik kwam thuis en ging voor het raam staan. Vlakbij ontplofte een raket. Ik vloog door de lucht, landde hard op mijn rug. Gedurende de hele oorlog durfde ik niet meer in de buurt van een raam te komen. Ik heb mijn bed verhuisd naar een kamer zonder ramen.

Ik ben nog altijd even bang, ik doe gewoon alsof dat niet zo is.

20.

Muhammad El Omrani

Geboren in 1995

Al Shuja'iyeh/Al Montar

Een vertaling van Jenske Eeckhout

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Gaza, warme schoot en vuurzee uit de hel. Angst, bezorgdheid, dood en verderf... Deze keer was het vrij veilig in onze wijk. Normaal gezien als de bezetter aanvalt, komen ze altijd naar ons, maar blijkbaar waren ze onze wijk beu. Het was tijd voor afwisseling, we hadden geluk.

Hele dagen zat ik naar mensen te kijken die uit hun huizen gedreven werden. Ze vluchtten naar de grens, bezittingen en zonen en dochters dragend, op naar het westen. Bij sommigen zaten kinderen in de nek, anderen droegen hun moeders op de rug. Niemand wist waar ze naartoe vluchtten. Heel Gaza werd in één wijk gepropt. De veilige buurten werden schaarser en kleiner, tot de mensen bij ons aankwamen. Ik vroeg mijn vader: "Is het nu aan ons? En waar gaan we dan naartoe?" Mijn vader weigerde ons huis te verlaten. Hij zei: "Wie zijn huis verlaat, verliest zijn waardigheid."

Dus ik dacht: blijf waar je bent, jongen, je bent niet beter dan anderen. Wat komt, dat komt.

Vaak was ik de ganse dag in de weer met het eten. Soms ging ik met mijn neven en nichten water halen uit de pomp op straat, op ongeveer een kilometer van ons huis. We namen de kar van Sabri en hij en zijn broer kwamen ons helpen. De hele weg lang vertelde hij verhalen over zijn avonturen, over hoe hij met zijn paard en katapult op wilde vogels joeg. Ik heb nog nooit een katapult vastgehad, dat lijkt mij eng, maar zijn verhalen waren leuk en ze leidden ons af van onze angst. Want eerlijk gezegd, als we praatten, was dat vooral om de angst onderweg te vergeten.

Als de dag eindigde en plaats maakte voor de nacht, zeiden we: "De nacht en zijn zorgen zijn aangekomen." Zelfs slapen lukte niet. Ik sliep een kwartier en was dan drie uur wakker. Want hoe kun je slapen als de bombardementen de grond onder je voeten doen beven? We lagen in ons bed en wachtten op ons lot. Soms wierp ik een blik uit het raam en keek ik naar de knalrode lucht. Vuur en overal zwarte rook. Dan vroeg ik me af: waarom leeft de wereld vredig, terwijl wij in een hel terechtgekomen zijn?

21.

Muhammad Qasem
geboren in 1995
Al Saftawi Straat

Een vertaling van Machteld Vossen
Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

We waren alleen thuis, mijn grootmoeder en ik. Ze vertelde me verhalen van haar tijd in het dorp, grappige en ook trieste. Nooit maakte ze een verhaal in één keer af, omdat ze telkens in het midden van het verhaal naar het toilet moest. Mijn grootmoeder bracht de helft van haar tijd door op haar kamer. De andere helft op haar WC.

Mijn ouders kwamen terug thuis om half elf 's avonds en gingen meteen naar bed. Ik kon niet slapen en lag languit op bed huiswerk te maken, toen ik plots opgeschrikt werd door een luide knal in de verte. Ik ging naar de kamer van mijn ouders om op de radio naar het nieuws te luisteren. Ik maakte mijn vader wakker en zei: "Ik hoorde een grote explosie in de verte.". Hij antwoordde: "Zwijg en ga slapen, het zal een vliegtuig geweest zijn dat door de geluidsbarrière vloog."

Dus ging ik maar weer in bed liggen. Plots viel de elektriciteit uit en voelde ik een enorme schokgolf die de aarde deed beven. Ik trok mijn laken over mijn gezicht om me te beschermen en voelde hoe iets zwaars op mij viel. Met al mijn kracht probeerde ik de dekens van me af te duwen. Ik zag dat het raam met kozijn en al uit de muur was gevallen. Het deken was bezaaid met stukjes glas en het hele huis werd gevuld door dikke, zwarte rook. Die nacht bombardeerden ze het hoofdkwartier van de arbeidersvakbond, vlak naast ons huis.

Maar dat is niet waarover ik wil vertellen. Ik wil het hebben over de idiote dingen die toen gebeurd zijn en die ik nog steeds niet snap.

Het eerste is dat we, midden in de schietpartijen, toen we allemaal het gevoel hadden dat we zouden sterven, mijn grootmoeder moesten helpen zoeken naar haar vals gebit. Ze was bang dat, als ze nu zou sterven, de mensen zouden weten dat ze geen tanden meer had. Alsof ze dat nog niet doorhadden...

Het tweede was mijn vader, die in het huis dat gevuld was met zwarte rook een sigaret aanstak. Alsof er nog niet genoeg rook was.

En dan had je ten derde ook nog mijn nonkel die belde om te vragen of we ongedeerd waren. "Godzijdank zijn we allemaal op tijd kunnen ontsnappen," had mijn vader geantwoord, "maar alle ramen in het huis behalve één liggen aan diggelen." Mijn nonkel droeg hem op om ook dat laatste stuk te slaan. En mijn vader deed dat?!

Ik weet niet waarom ik u dit alles vertel. Het enige dat ik weet is dat wij in een gevangenis wonen, als een vogeltje in een kooi. Eentje dat wil wegvliegen maar omsingeld is.

Kinderen sterven eerder dan hun moeders. Het hart is zwaar en wil luid schreeuwen. Maar wie zou het horen? Niemand geeft er iets om, niemand heeft medelijden.

22.

Mahmud Abu Shaa'ban

Geboren in 1996

Al Remal

Een vertaling van Samir Veen

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Misschien dat jullie denken dat ik gek ben, of raar, of dat ik hysterisch doe, dat mag... Dat maakt niet uit, het kan me niets meer schelen eigenlijk. Omdat wat ik voel ook niet echt normaal is, ofzo. Je vrienden niet meer vertrouwen is normaal. Heel veel mensen verliezen het vertrouwen in anderen. Maar waar ik echt gek van word is dat ik het vertrouwen verloren ben in winkelruiten en auto's en politiebureaus en verdachte plekken. Voor mij is heel Gaza een verdachte plek. Waar 't op neer komt is dat ik ver weg blijf van alles wat geraakt is in de oorlog.

Ik weet niet eens meer hoe je over straat moet lopen. Dan loop ik aan de rechterkant, en dan word ik bang, dus dan steek ik over naar links, maar daar word ik ook bang... Dus dan ga ik terug naar rechts... En zo blijf ik maar heen en weer lopen. Wat moet ik doen, midden op straat gaan lopen?

Kijk, ik was bij mijn broer toen de oorlog begon, in zijn winkel, hij verkoopt computers en telefoonaccessoires. Plots viel er een sleutelhanger op de grond, en mijn broer zei dat ik die terug moest hangen. En toen, terwijl ik 'm opraapte, hoorde ik de raket, en er viel glas op me en ik bloedde. Ik was bang. Niet voor mezelf, maar voor m'n broer. Hij was ook gewond.

Mijn broer maakte zich dan weer zorgen om de rest van onze familie en zei: "Ga naar boven en ga kijken of ze oké zijn."

Ik ging de trap op, ik was niet bang. Ze hadden niks, Godzijdank waren ze allemaal ongedeerd.

Ik ging naar buiten omdat ik wilde weten waar de raket was neergekomen. Overal waren explosies. Gaza zag eruit als een gitzwarte nacht, zoveel rook. Maar ik was nog steeds niet bang.

Oh ja, trouwens, mijn broer had een kop thee in zijn hand bij de eerste inslag die uit zijn hand is gevallen en is gebroken op de vloer.

Zou hij bang geweest zijn?

23.

Mahmud Bala'wi
Geboren in 1995
Ash Shati' Camp

Een vertaling van Ellen Gillard
Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Ik wil de mooiste woorden over Gaza schrijven, maar ik kan het niet. Ik kan de armoede, de belegering en de hongersnood niet aanzien. Vooral niet toen de inwoners van Gaza zich op Al'Arish stortten en de stad in twee uur tijd leeghaalden. Ik kan het niet helpen, maar in elk huis zie ik de ontbering, de angst en de ziekte.

Wat wil je dat ik zeg over Gaza? Sinds ik me kan herinneren, ben ik verdrietig over alles wat ik er zie. Vooral de kinderen, en ook de volwassenen, de jongeren, de vrouwen, de meisjes, de dieren, de stenen en de bomen, alles in Gaza huilt... Ik zoek naar mooie woorden, maar ik kan ze niet vinden.

Alleen de zee helpt me dromen. Als ik op het strand sta, beeld ik me Cyprus in, dan reis ik naar Parijs, vlieg ik naar Rome, en dat allemaal terwijl ik op dezelfde plek sta. Ik reis de hele wereld rond en uiteindelijk land ik op mijn bed in ons huis, midden in het vluchtelingenkamp. Dan beland ik terug in de realiteit van Gaza: de vieze markt, de overlopende rioleringen, de karren en wat er bovenop de karren ligt, de verstikkende geur en de zwijgende mensen die niet kunnen praten.

Als ik naar de klok kijk en zie dat het 11.55 uur is, begin ik te trillen, dan bonst mijn hart en heb ik het gevoel dat de oorlog weer zal uitbreken. Niet alleen het uur beangstigt me, alles wat vliegt maakt me bang, zelfs de vliegen. Ik durf niemand over mijn angst te vertellen, omdat ik niet wil dat ze denken dat er iets mis is met me of dat ik een lafaard ben. Ik ben het bangst voor mijn grote broers. Als er een vliegje op hen afvliegt, heb ik het gevoel dat het hen gaat doden, dan begin ik te schreeuwen en ren ik weg. Daarom vlucht ik de hele tijd naar buiten, het huis uit, vanwege de vele vliegen.

24.

Mahmud El Turk

Geboren in 1994

Al Jalaa' straat

Een vertaling van Ellen Gillard

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten

Voor de oorlog was ik een kind... Maar na de oorlog realiseerde ik me dat ik geen kind meer ben en dat Gaza anders is dan elk ander land in de wereld. Er zijn geen kinderen in Gaza.

Toen de oorlog uitbrak, was ik op straat aan het spelen. Ik zag de burens wegrennen. Ik vroeg wat er aan de hand was en ze zeiden me: "Het Israëlijsche leger heeft de burens verteld dat ze hun huis gaan bombarderen." Ik rende naar huis om het mijn familie te vertellen. In minder dan een minuut ontvluchtten we ons huis. We namen niets mee behalve het kleine gasvuurtje, want dat is duurder dan goud in Gaza.

Ik dacht dat we nooit meer naar ons huis zouden terugkeren.

We gingen naar het huis van mijn grootvader. De volgende dag belde de Israëlijsche inlichtingendienst naar het huis van mijn grootvader en vertelde hen dat ze het zouden bombarderen. We renden naar buiten en gingen naar mijn andere grootvader, de vader van mijn moeder. Daar waren nog vijf andere families, allemaal tantes van mij. Mijn neven en ik werden goede vrienden: we bleven de hele nacht op en praatten over de oorlog. Ik was uitgeput en bang, ik wilde naar huis en in mijn eigen bed slapen, op mijn eigen kussen.

Drie dagen later bombardeerden ze het huis van onze burens. Na het bombardement keerden alle inwoners van de buurt terug naar hun huizen. En ik, ik vond mijn kamer terug... Maar ik kan niet meer slapen!

Ik wil al heel lang reizen. Ik heb een oom in Canada die me altijd videobanden stuurt van hem met zijn familie in de parken van Canada, aan de zee van Canada, in de winkels van Canada. En op de achtergrond van de foto's staan de meisjes van Canada... Alsof ik dat nodig heb. Daagt hij me uit?! Ik begon dag en nacht van Canada te dromen. Daarom hou ik nu van acteren. Ik vertel mezelf dat ik misschien ooit wel eens geluk zal hebben en dat ik acteur word en naar Canada kan reizen! En dat ik een Canadees word met een Canadees huwelijk en kleine Canadese kinderen krijg. Welke taal spreken ze in Canada? Maakt niet uit, ik leer wel Canadees, en het kan me ook niet schelen - ze zullen niet weten dat ik een Arabier ben in Canada, want ik ben blond en mijn ogen zijn blauw. (Zegt de jonge acteur met donkere huid en donkere ogen.)

25.

Mahmud Afana
Geboren in 1995
Al Saftawi straat

Een vertaling van Jens Vydt

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Ruben Van Nimmen en Lore Baeten

Als je me een lafaard wil noemen, doe gerust... Want sinds de oorlog reageer ik niet meer wanneer een kind me uitscheldt of me zelfs slaat. Integendeel, ik voel medelijden met hem. Ik laat het zo en loop verder. Voor de oorlog was ik niet zo – zelfs een vogel in de lucht zou me toen gevreesd hebben. Wat er met mij gebeurd is? Heel eerlijk, ik heb zoveel kinderen in de oorlog zien sterven dat ik weet dat we allemaal staan te sterven, alleen is onze dood een beetje uitgesteld. Ik verman me iedere keer iemand me slaat en zeg tegen mezelf: “Het is het niet waard. Jij bent daar te oud voor!” Alsof ik al honderd jaar oud ben.

De oorlog eindigde misschien in de straten, maar zit nog steeds in mijn hoofd. Ik wil gewoon zijn zoals ieder ander kind op de wereld... Of op z'n minst zoals een kind in Jeruzalem. Wanneer ik chat met mijn neven en nichten heb ik het gevoel dat zij hun kindertijd wel mogen beleven, zij denken helemaal niet zoals ik. Ik ben bang om ze te vertellen wat ik denk, gewoon omdat zij niet zouden denken dat ik raar ben. Ik doe alsof ik naar hen luister en ik lieg. Zij hebben niet meegemaakt wat wij in de oorlog doorstaan hebben.

Mijn familie, ons gezin en dat van mijn oom en opa, besloten allemaal bij mijn oom Anan te gaan wonen, omdat hij ver weg van de oorlog woonde in een veilige omgeving, dat dachten we tenminste.

De volgende dag waren er bombardementen in de straat naast het huis van mijn oom. De muur achter het huis stortte in.

Nog een dag later ging mijn oom, in wiens huis we onze toevlucht hadden gezocht, naar de winkel om fowl (bonen) en falafel voor het ontbijt te kopen. Toen hij terugkwam, parkeerde hij voor de deur van zijn huis en nog voor hij uit zijn auto stapte, sloeg een raket op hem in. De bovenste helft van zijn lichaam kwam op het asfalt terecht. Toen de ambulance kwam, werd de onderste helft van zijn lichaam uit de auto gehaald. De ambulanciers verzamelden de bovenste helft in een plastic zak en brachten mijn oom naar het ziekenhuis... Iedereen begon te huilen en te schreeuwen... En mijn moeder smeekte God om hem veilig thuis te brengen.

Ik weet niet of zij tegen zichzelf of tegen ons loog. Natuurlijk kwam oom Anan niet veilig terug en dat zal hij ook nooit doen...

26.

Mahmud Najem

Geboren 1994

Ash Sheikh Radwan

Een vertaling van Jens Vydt

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Ruben Van Nimmen en Lore Baeten

Voor het eerst sinds lang waren de straten van Gaza proper. Geen papier of karton te bespeuren. Mensen hadden het allemaal van de straat opgeraapt om er vuur mee te maken zodat ze zich konden verwarmen en brood bakken, want de elektriciteit was afgesloten. Mijn moeder wilde geen brood bakken en vroeg me om brood van de bakker te gaan halen. De rij wachtenden strekte zich uit van Gaza tot de Westelijke Jordaanoever. Mensen stonden acht uur lang in de rij om eindelijk aan de beurt te komen en vervolgens een half brood te kunnen kopen.

Plots, in enkele seconden, werd er vlakbij een Palestijnse raketwerper opgesteld en in een vingerknip begonnen de Israëliëse vliegtuigen het te bombarderen. Mensen renden in alle richtingen en ambulances reden toe. Mensen vielen dood neer, anderen raakten gewond. Ik was in shock en de mensen op straat zeiden tegen me: “Godzijdank, je bent ongedeerd.”

Ik keerde uiteindelijk terug naar huis zonder brood. Mijn moeder schreeuwde tegen me van woede... Maar tot op de dag van vandaag weet ze niet waarom ik geen brood bij me had.

27.

Heba Daoud

Geboren in 1995

Havenlaan

Een vertaling van Aya Sabi

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Noa Jacobs en Lore Baeten

Toen ik vijf jaar oud was, reisden we op een dag naar Tiberias. Een heel mooie stad, net het paradijs... Terwijl we met de bus naar huis gingen, belde iemand de chauffeur en zei tegen hem: "Kom niet terug via Jeruzalem, Sharon is de Al-Aqsamoskee binnengevallen." Het was pas op dat moment dat ik besepte dat Tiberias niet van ons is.

Ik zit op de Rimal-school, naast het Departement Paspoorten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, waar de eerste aanval plaatsvond. Alle paspoorten vlogen tegen de school! Alle meisjes begonnen te huilen, behalve ik, ik lachte, en tot op de dag van vandaag weet ik niet waarom ik lachte.

Toen ik thuiskwam en de televisie aanzette, zag ik dat alle gebouwen rond onze school verwoest waren en dat martelaren op een lijn naast elkaar lagen. Ik zag onze school op het televisiescherm, maar, Godzijdank, mezelf zag ik niet. Mijn God, laat me alsjeblieft nooit op het televisiescherm verschijnen, het brengt ons niets anders dan de dood.

Ik weet wat mensen denken nog voor ze het effectief zeggen. Vanuit de blik in hun ogen, voel ik wat ze willen. Ik weet ook dingen die iemand van mijn leeftijd niet hoort te weten. Ik ben moedig geworden en ik weet hoe ik me moet uitdrukken, en mijn vertrouwen in de mensen is gegroeid. Je zou bijna kunnen zeggen dat de oorlog voordelen had, zou iemand dat geloven? Door de oorlog ben ik sterker geworden, en ik ga de toekomst met meer gestage stappen tegemoet.

28.

Wi'am El Dieri

Geboren in 1997

Es Sabra

Een vertaling van Aya Sabi

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Noa Jacobs en Lore Baeten

Waar ik het meest van houd in Gaza is het Barcelona Park. Ik ging er drie keer per week naartoe. Ik bracht er de hele dag door, schommelend, lachend en spelend met mijn vriendinnen. Maar tijdens de oorlog heeft de bezetter het platgewalst en vernietigd. Toen ik de plek ging bezoeken, begon ik te huilen. Ik herinnerde me waar ik speelde, waar de schommels stonden en het gelach met mijn vriendinnen.

Ik zou graag advocaat willen worden zodat ik onderdrukte mensen kan verdedigen. Nergens vind je meer onderdrukten dan in het 'imperium' Gaza. Imperium, ja, want naar mijn gevoel bestaat Gaza uit honderd landen en anderhalf miljoen presidenten, net zoveel als dat het inwoners telt.

De tanks kwamen bij ons thuis aan om vijf uur 's ochtends. Mijn moeder begon dingen te verzamelen uit het huis dat in een paar seconden ondersteboven was gehaald. Iedereen begon te roepen en droeg wat hij kon, we renden over de straten, zonder te weten waar we naartoe moesten gaan.

Mijn grootmoeder zei: "Er zit niets anders op dan naar school te gaan." Oh, leve de scholen! Onze school is mooier dan alle andere scholen, we sliepen met honderd in één klas. Vanaf de eerste nacht had ik ruzie met een meisje over één vierkante meter en wie erop mocht slapen. Ik weet zelfs niet hoe we konden slapen... Maar we sliepen, op elkaar, als een berg van oude, afgedankte, vergeten kleren.

Drie dagen later keerden we terug naar huis en naar onze wijk, maar veel dingen waren veranderd. De wijk was niet meer dezelfde en de mensen waren ook niet meer dezelfde. De grootste verandering in mezelf is dat ik een roddeltante ben geworden. Ik kan mijn tong eerlijk gezegd niet in bedwang houden. Onze theaterleerkracht vertelde me dat dit normaal is in Gaza, heel Gaza praat over elkaar, maar het verschil tussen mij en de rest van de mensen, is dat zij niet toegeven dat ze roddelaars zijn! Terwijl ik, in mijn volle verstand, toegeef dat ik een roddeltante ben... Soms vind ik niemand om over te roddelen, dan roddel ik over mezelf...

29.

Yasmeen Ja'rou

Geboren in 1996

Al Daraj

Een vertaling van Gladys Vercammen-Grandjean

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Ilham Qisse en Lore Baeten

Onze toekomst in Gaza hangt aan een zijden draadje. Het is net een slapende vulkaan die op elk moment kan uitbarsten. Het is alsof we op het dek van een schip staan, midden op een woeste zee, zonder kapitein, en we schommelen van links naar rechts, en niemand weet naar welke kant we moeten leunen.

Ik hoor dat in andere landen de kindertijd heilig is, dat kinderen een leven leiden zonder angst of problemen. De kinderen van Gaza worden echter vergeten en uitgesloten. Zij zijn degenen die het meest worden benadeeld, omdat de maatschappij hen behandelt alsof ze geen kinderen zijn. Wanneer het hen uitkomt zien ze hen als volwassenen en dan weer als kinderen. De meeste mensen zien hen als lichamen zonder geest. Als ik een kind op straat zie verkopen of in een winkel zie werken, denk ik aan de kinderen in de rest van de wereld die spelen, zich ontspannen en zich veilig voelen. Eerlijk gezegd breekt mijn hart wanneer ik hen zie, soms huil ik zelfs.

In Gaza is er geen tederheid en geen kindertijd, een jongen wordt hier als man geboren en een meisje als bruid.

Papa was voor de oorlog veel tederder voor mij. Ik wou dat hij me weer op zijn schoot nam zoals vroeger. Maar moge God hem helpen, hij heeft wellicht veel zorgen. Tijdens de oorlog verloren we in een fractie van een seconde ongeveer vijftig are land. Het veld, dat zestig jaar oud was, werd geraakt door een raket van het Israëliëse leger die alle sinaasappelbomen verbrandde. Mijn vader, mijn broer en ik stierven ook bijna, omdat we dicht bij het raam stonden. Als mijn vader me niet op de grond had geduwd, zou ik in mijn gezicht zijn geraakt door alle glasscherven.

Na de oorlog bezocht ik de grensovergang met Rafah en zag ik de Palestijnse en Egyptische vlaggen naast elkaar wapperen, gescheiden door prikkeldraad. Ik voelde het verschil tussen deze twee vlaggen en hoe deze draad de grens is van de enorme gevangenis waarin we leven. Ik voelde hoe zinloos en onrechtvaardig de wereld is en ik had zin om alle grenzen te doorbreken, zodat er geen verschil meer zou zijn tussen nationaliteiten of religies, zodat iedereen broederlijk samen zou kunnen leven. Mijn droom is om in een veilig land te leven, al is het in een piepklein dorpje of op een afgelegen eiland aan het einde van de wereld.

30.

Yasmeen Abu Amer

Geboren in 1996

Al Shuja'iyyeh

Een vertaling van Gladys Vercammen-Grandjean

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Ilham Qisse en Lore Baeten

Ik wil een specialist worden in de metafysica (de studie van het bovennatuurlijke). Weet je waarom? Omdat ik geloof dat Gaza zelf bovennatuurlijk is. Door in Gaza te wonen, heb ik hier veel inzichten over opgedaan en ik wil die graag met anderen delen.

Het Shuja'iyyeh kamp is altijd het centrum van de gebeurtenissen. Telkens wanneer de bezetters Gaza binnenvallen, komen ze via ons huis. Toen de oorlog begon, verlieten de mensen hun huizen uit angst dat Shuja'iyyeh zoals gewoonlijk zou worden aangevallen. Het was dus vanzelfsprekend dat ook wij ons huis zouden verlaten.

Iedereen belde mijn vader om hem te overtuigen om het huis te verlaten - mijn broers in Algerije, mijn ooms in de VS, mijn ooms in Ankara... De hele wereld smeekte hem, maar hij wilde niet wijken, hij wilde Shuja'iyyeh niet verlaten. Mijn moeder had al onze spullen al drie dagen eerder ingepakt en we wachtten op de toestemming om te vertrekken. We wilden naar het huis van mijn zus, omdat het daar veiliger was. Uitgeput door ons gezeur, heeft hij uiteindelijk toegegeven en gezegd: "Ga al maar, ik kom later wel."

Hoe konden we vertrekken en hem achterlaten? Gelukkig is mijn moeder slim, ze vertrok en liet het brood thuis. Je weet hoeveel brood waard is tijdens de oorlog! Zodra ze bij mijn zus aankwam, heeft ze hem gebeld: "Slimane, we zijn het brood vergeten, kom het brengen." En inderdaad, Slimane liep in de val: hij bracht het brood en we lieten hem daarna niet meer gaan.

De volgende ochtend werden we wakker door een fosforbom die de straat vulde. Onze ogen traanden door de fosfor. Maar de bom was niets vergeleken met papa's geklaag: "Ik zei toch dat we beter thuis waren gebleven! Niets gaat boven iemands eigen huis!", en zo ging hij maar door. Om het nog erger te maken, stortten de moskee en het huis naast dat van mijn zus in door de bombardementen. Je kan je voorstellen hoe mijn vader reageerde.

Hij wilde ons onmiddellijk terug naar huis brengen. En hij had zijn woorden nog niet uitgesproken of iemand belde ons om te vertellen dat het huis naast het onze in Shuja'iyyeh was gebombardeerd en dat onze voorgevel was verwoest. Op dat moment keken we allemaal voor het eerst naar mijn vader.

We zijn bij mijn zus gebleven. Het werd ons duidelijk dat je tijdens de oorlog nooit en nergens veilig bent in Gaza.

Sinds de oorlog ben ik altijd piekfijn gekleed. Op die manier zie ik er tenminste goed uit als ik sterf! Het is wel een probleem als ik word geraakt door een raket omdat ik dan in honderd stukjes barst. Ik sterf liever in één stuk.

Voilà, dat is Gaza en haar dromen: onze grootste wens is om goed te sterven, niet om goed te leven.

31.

Yasmeen Katbeh

Geboren in 1996

Ash Sheikh Radwan

Een vertaling van Gladys Vercammen-Grandjean

Gecontroleerd vanuit het Arabisch door Ilham Qisse en Lore Baeten

Toen de oorlog uitbarstte, waren mijn mama, mijn broers, mijn zussen en ik in Rusland. Ik maakte me dus de hele tijd zorgen om mijn vader. We wilden Rusland verlaten en terugkeren naar Gaza om bij onze familie te zijn en alles samen te beleven. Zodra de oorlog was afgelopen en de grenzen opengingen, keerden we terug naar Gaza. Vanaf dat moment tot op vandaag horen we oorlogsverhalen.

Ik kon niet slapen in Rusland omdat ik me zoveel zorgen maakte om mijn vader. Wanneer we, voor de oorlog uitbrak, telefoon kregen vanuit Gaza, liepen we er altijd om het eerst naartoe, blij en uitgelaten. Maar tijdens de oorlog zeiden we: “God behoede ons”, of we het nummer nu kenden of niet. Dan keken we naar elkaar alsof we wilden vragen: “Wie durft het aan om op te nemen?”

Sinds de oorlog ben ik erg veranderd. Ik bekijk dingen op een geheel andere manier. Ik ben van mijn land gaan houden, het leven is mooier geworden en ook ik ben mooier geworden. Mijn vrienden en vriendinnen zijn veranderd, ze lijken ouder, zijn volwassener. Ik ben enorm uitgesproken geworden, zelfs tegenover papa. Ik durf met iedereen de confrontatie aan te gaan. Mama en ik zijn vriendinnen geworden en we kunnen 's avonds soms urenlang praten over van alles.

In de toekomst, als ik groot mag worden – want in Gaza groot worden is een prestatie op zich, de dood loert altijd om de hoek – wil ik kinderen verzorgen en hun rechten verdedigen.

Ik heb het gevoel dat de kinderen van Palestina oud geboren worden. Er zijn kinderen van zes jaar oud die hun familie onderhouden.

Colofon

Op 29 november 2023, Internationale Dag van de Solidariteit met het Palestijnse Volk, na een heropflakking van onafgebroken buitenproportioneel geweld jegens de burgers van Gaza, worden wereldwijd de Gaza Monologen hernomen. Het Ashtar Theater in Ramallah tekende deze woorden van Palestijnse tieners op in 2010, na de oorlog in 2008-2009. Als teken van solidariteit werden de teksten in deze uitgave op honderden plekken in tientallen landen over de hele wereld voorgedragen.

De Gaza Monologen werden geschreven door Ahmad El Ruzzi, Ahmad Taha, Ashraf A Sossi, Alaa Hajjaj, Amanee A Shorafa, Amjad Abu Yasin, Anas Abu Eitah, Ehab Elayan, Tamer Najem, Taima'a Okasha, Rawand Ja'rour, Reem Afana, Reema El Sadi, Sami El Jerjawi, Sujoud Abu Hussein, Suha Al Mamlouk, Ali Al Hassany, Fateema Abu Hashem, Fateema Atallah, Muhammad El Omrani, Muhammad Qasem, Mahmud Abu Shaa'ban, Mahmud Bala'wi, Mahmud El Turk, Mahmud Afana, Mahmud Najem, Heba Daoud, Wi'am El Dieri, Yasmeen Ja'rour, Yasmeen Abu Amer en Yasmeen Katbeh.

Ze werden vertaald uit het Arabisch, het Duits, het Engels en het Frans door Yelena Schmitz, Astrid Haerens, Aya Sabi, Samir Veen, Ellen Gillard, Jens Vydt, Gladys Vercammen-Grandjean, Aiko Annaert, Julie Geldof, Nand Van Looveren, Kaat Janssen, Justine Helleputte, Ebe Meynckens, Jenske Eeckhout, Machteld Vossen, Phara De Jaegere, Emma Claessens, Enorah El Houari, Hannah Jens, Mikki Heinis, Rik Vanden Brouck, Laura Vroom en Nico Boon.

Ze werden gecontroleerd vanuit het Arabisch door Lore Baeten, Nawal Abdullah, Noa Jacobs, Yara Loos, Marthe Nelissen, Ilham Qisse, Saar Van Gorp, Ruben Van Nimmen. Met dank aan Cees Vossen.

www.gazamonologues.com